

בעדויען איינשטראך, אן דעם פעסטע ניכט מחילי-
נעהמען צו קאנען, ס'ר מאמעס מאנטעל רע-
האלטע און דיעזעס טאנע 650 ברענע אונד 150
טאנענארטע דעהאלטען.

*) (אויסגעבן פון דעם פארשער פון דעם "פערשטער בלאט")
איינע גראטואציע פון מיטטעלע, האט דאס דאסטיגע
איראקעלישע שטאטס-קאנגרעס געמיינדע אין איינער
יינטאט אנהאלטענען וועגן דעם בעשעריס גע-
פאסט, זיך אויפצולאזען, דאס מיטלע-
דער דער איינעלאזען געמיינדע (אוינענעם וויס-
טענס געהאלטען דאס געמיינדע 180 מיטלע-
ברענען דער ארטהאלטענע געמיינדע ביא, איס
דערנאך מיטטע ווא פאר ביליגע 8 יארען איס-
געשענען ווער, דער קולטור-מיטטער (דער געמיי-
נענענע און גראטואציע וועלע), ווער פאן דעם
געשענען דער ארטהאלטענע געמיינדע, (יע
ווענענע דא פארטייען איס ווענענענע ווער,
דעסטא גראטע איס דאס ווענענענע אונד דאס
גראטואציע ווער פאן דעם געשענען דער גראטואציע-
נער שטאטס-קאנגרעס-דאס, דאס ווא - ניכט
מער איס.)

*) (די ריישער רייטער) וועלע מא-
נעטאט דער קאנגרעס האט אונזערען געליבענענע-
סען דען בודאפעסטער מיטטעלער, געזען איינאטען
ווענענענע און דען רייטער-שטאנד צו ערעהבן
נעהמען דער ווענענענע, דער שאן וועלע דאס
איס געשענע דעם ארטהאלטענע דער איינענע קראנג
אויס, האט פילע צור פערשטאנענע דער היינט-
שטאטס ביינענענע, ווא שאנסען אונד גראטען
בייטען דער שטאטס ווער אונטער ווענענע ליטענע
געשענענע, דאס אלע-האלטענע איינענענע
אויס וואמיט איינע וואהלע-דענענע, ווען ווער נאך
ווענענע ווא אונטער ווער אונטער איינענע אדעל
ערוואהנען, דאס דער גענע יודישע טעטער מיט
הערן אונד וועלע און וועלע רעליגיע האנגע, אונד
דאס נא פילע אונד איינענענע דער
היינט-שטאטס און אלס אירען וואהלע-האלטער
ווענענע ווא אונטער ווער אונטער איינענע אדעל
ערוואהנען, דער ערען ווענענענע טאנער שטי-
קע, אלס אלע שטאט-האלטענע אירען פאן איס
שטאנדע ווארען.

*) (איינע מיליאנען - ער ב) ש
שאפט) איס פאר פארשטאט (אין אונטער-
ווער דעם "איראקעלישע" בעריכטע, דאס איין
דאסטיגע יודישע ערוואהנע נאמעס דען ווא-
קאבס, דער וועלען מיט דעם פערשטע פאן
ערוואהנע פארשטע, איס לויפע דיעזע ווא-
פאן לאנדאן דאס נאכריכט ערוואהנע דאס איס אין
פערשטע-בענענע פערואנענע דא קליינענע
פאן 3,500,000 פלינד שטערלינג (אבער 85 מיליא-
אונד נולדען) ווענענענע דאנען - אקאבס
פערשטע קיינע ערוואהנע מער!

ברענע דער רעדאקציען.

אן דא פערעהרשען איינענענע פאן
בעריכטען איבער דעם פאנעס איינענענע
צו אונזערעם פערשטען בעריכטען איס עס אונס
דא אונס אונטערנענע אונזערען צו פערשטענע-
ווער אונס אונטערנענע אונזערען אונס ביז
היינט מיט דער איינענענע פערשטען בענענע-
מער דיעזען מיט פילע נענענענע ווענענענע
פערשטענע, דא ווער דער נענענע פירע פער-
פערשטענע פארשטען, איינע אונטערנענע לאסט ווער
מיט רוקעס אירע דא אונטערנענע איינענענע ניכט
אונד אלע צו פערשטענענע אונטערנענע בלאטעס
ווער בענענענע דעם פערשטענע אונטערנענע בלאטעס
ניכט ווער שפערען היינט דען פערעהרשען בעריכטע-
שטאטענען דאס ווער דאס ווער ווער נענענע דאנען,
אונטערנענע איינענענע דאנען איס; אונטערנענע ווער-
דען אלע און דען אונטערנענע איינענענע בענענענע
(פערשטענע און לאנדאן) געשיקט ווערען.

פרינעמער-איינלאדונג.

ווער ערוואהנע אונזערע נענענע פרינעמער-
דענען פרינעמער-איינענענע און איינענענע
צו ענדע נענענע וואס נאנען דעם ליד אירע אירע
"ארדענע-לייטע" אונטערנענע אונטערנענע פרינעמער-
צו און נענענענע ווער ערוואהנע דאס ווער ווער
מער פערעהרשענע דער בלאטענע קיינע שפארענע ערוואהנע,
אונטערנענע ווער אונטערנענע אונטערנענע איינענענע
דייטלעך ווער פאלגט אונטערנענע:

יודישע פעסטער זייטונג
וואס נענענע בילדער טעטער 29

Jüdische Pester Zeitung
Waltzner-Boulevard Nr. 29, Budapest

געשעפער-ריכט.

געשעפער-ריכטע ווענען וואר נענענע ווענען צו
מאקעס נענענע דער פערשטע וואר וואר 12000 געש-
ענענע ווארדען פערשטע.
11 יאר צו ען: סענעס 300 מעטער 78.5 קילא
8.40 נולדען 300 מעטער, 78 קילא 8.30 נולדען -
300 מעטער-ענענע, 78 קילא-טאנעס 8.30 נולדען -
100 מעטער-ענענע 77.4 קילא-טאנעס 8.27 נולדען -
100 מעטער-ענענע 76.5 קילא-טאנעס 8.10 נולדען -
בא און ען 200 מעטער-ענענע 77 קילא 8.10 נולדען -
בא און ען 200 מעטער-ענענע 75 קילא 7.90 נולדען -
נאראווארשע 200 מעטער, 78 קילא 7.90 נולדען,
(אלעס מער 3 מאנאטע)
האפער 6.25-6.50 נולדען.
פערשטע שטאטס-פיער-מאקעס
ביא דעם אס 30 טען דעם ווער אין פעסט אונטערנענע
נען וואנענענע ווארדען 2052 שטיק נאנען אונד 2581
קליינע צו מאקעס נענענע היינט ווארדען פער-

קויפט: 30 שטיק שטיק פאר 70 ביז
136 נולדען - 1064 אונטערנענע פאן 140-330 נולדען
600 קילע, דאס פאנאר פאן 150-300 נולדען 203 מעטער-
דאס שטיק פאן 100-170 נולדען 170 שטיק בוספעל, דאס
פאנאר פאן 130-275 נולדען 276 שטיק קעלבע דאס שטיק
פאן 7-16 נולדען 2219 שטיק שפאנע דאס פאנאר פאן 8-
12-12 נולדען פירע פאר 100 קילא: אונטערנענע פלייש 51-55
נולדען, קוד-פלייש 48 - 53, נולדען, קאלב-פלייש 48-52
נולדען, אונד בוספעל-פלייש 46-48 נולדען.

לאטענענע פאס 28 אקטאבער 1884.				
דערמאנענע	45	35	60	20
פרא:	14	3	51	50
לעמבערג:	65	42	71	69

געמיינע-אונטערנענע רעדאקציע: מאקס סאבאלטש.

3-9 Täglich frisch erzeigte prima
PRESSHEFE
zu dem concurrenzfähigsten Preise
versendet nach jeder Post- und Bahn-
Station franco, die
Erste Szegeiner Spiritus-Press-
hefe-Fabrik, Szegedin.
NR. Für echte Spiritus-Hefe wird garantiert.

ביסטערוואסער.
דאס אונטערנענע ווער אונטערנענע אונטערנענע אונטערנענע
ערוואהנע, דאס שפארטע ביינענענע דער וועלע
עס היילט אינע ווערען און אלע פאלען ווא שאן דא
אונטערנענע ביינענענע פערואנע, ווער ביינענע ווא דאנער
ווער ווא קויפט, ווער ווער דא ביינענענע צו פער-
לאנגע, אונד ווער דער קויפטאן קיינעס האט און צו
פערנאכטען פאן איס צו בענענענע.
Die Direktion der
Ofner Victoriaquelle Budapest
Badgasse Nr. 1. 2-6

איינע ווענענענע ווער איינע ליטענע
פארדען לעפערנענע און ביינענע אפערענע
מיט פיר-אונטערנענע ווער צו אונטערנענע
H. L. 19, Postlagernd Hamburg.

פרינע אונד מנהל פריי-טאנעלע.		פרינע אונד מנהל פריי-טאנעלע.	
100 קילא	קילא	100 קילא	קילא
7.10-8.25	72-70	7.60-7.55	75
6.49-6.25	60	7.70-7.55	76
7.90-6.90	62	7.80-7.75	77
6.45-6.15	41	7.90-7.85	78
7.00-6.70	75	8.00-7.95	79
7.00-6.65	73	8.10-8.05	80
6.50-6.20		8.10-8.05	81
7.82	פער העכסט	7.85-7.65	75
8.33	פער פיר-האל	7.95-7.80	76
5.84	פער ווער-האל	8.05-7.90	77
6.58	פער ווער-האל	8.15-8.00	78
6.20	פער ווער-האל	8.25-8.10	79
12.4	פער ווער-האל	8.35-8.20	80
		8.10-8.05	81
16 70	0 נעמער	7.85-7.65	75
16 20	1 "	7.95-7.80	76
15 60	2 "	8.05-7.90	77
14 80	3 "	8.15-8.00	78
14 20	4 "	8.25-8.10	79
13 40	5 "	8.35-8.20	80
12 50	6 "	8.45-8.30	81
11 80	7 "	7.95-7.75	75
11	8 "	8.50-7.90	76
9 60	8 "	8.15-8.00	77
32 25	81 "	8.25-8.10	78
28	82 "	8.35-8.20	79
		8.45-8.30	80
		8.10-8.05	81

דער רויבפאנגיקהער צעהלטע דען גולדען, אינדער
אנדערען מאן ווארדען אלע דריי נומערן
געצאנען אינדער געוואן 4800 גולדען, דער הער,
דער דא נומערן זענען, ווייל נון דער רויבפאנג-
שויטע מאכען, אום דאס, ענדל דעם רויבפאנג-
קעגנער שטייט צו מאכען, דיעזע אבער — זא
מיט דאס פרעסבורג צייטונג דער ווי דיעזען
בערעט געטענהען — ווירד דאך וואהרשיינליך
זעכט בעהאלטען.

דיא מאנטעפארע פיער אין ענגלאנד.

דער יודישע פרעסע "אינער אין בערלין
עריינערדען אייגענעווענען וואכענשיפט ענט-
נעהען ווי פאלגענדען האכסט אינטערעסאנטען
בערעט איבער דיא מאנטעפארע פיער אין לאנד
דאן אינד ראסנאט, דער רעכטאך דעם גענאט-
טען באשטעט, וועל אינד באבערע דער גולד-
דעמאסטער (פיהער ראבינער אין אייגענשאדט),
געטענהעט צו מאנטעפארע פיער אין לאנד
אינען בערעטען מאטער, דער פאלגנדע טע-
לעראטע אינשטעט:

ל א נ ד א ג, דען 26-טען אקטאבער 1884.
דיא מאנטעפארע פיער איז היינט הייע דאס
וויכטיגע עראנישס, אירעס אינטעסאט דיא
קאנדיט פאן פאלגענדען אלעס דורך באקאנטע
פאן ראשיהילדער סיר מאונס אין גרוקאוויטשעלע-
ראטע ציעהען, עבענא דא קאנדיט וויקטאריא,
דער פיינ פאן וואלעס (קראנפילד פאן ענגלאנד)
אנדערע פיינען, לארדס א. ו. ו. אלט אונד וויי-
ווי אונד אונד, וועל אינד נעבידען נאנן ענט-
לאנד בענעט דאס פעסט, אלע טאנעציווונען
פיינען דען וועלען אין גראטען ליטאטורקעל,
צום טהיל מיט אבסילווונען, צוואנדערעס בעמער-
קענשיפערט אים דער שויס דעם ליטאטורקעלע-
אין דער "טימס" דאס גראטע אונד אינפלוס-
וויכטיגע בלאטע דער וועלט וועלע אלס הייט-
פערדינסט סיר מאונס הערפארהעט, דאס ער דורך
זיין שייפיל געווען, דאס מאן אין געווענע-
טייער ווע אונד דאך אין טייער זעהן זיינע
פאטערלאנדעס, אין וואהרשאטער דער געאסט-
מענשיהייט זיין קאנדיט דער פעסט גאטעסאנען
אין דער פאנאש פארטייגונען סינאגאגעס,
דער סיר מאונס זיינע טאנליכע אנדאכט פערדי-
טעט, געשאלטעט זיך צו איינע אייבער-
ליך גראטאריע פיער, שאן אס פירען מאנען
בעמערקטע און אין דער סינאגאגע-שטאטעס
אינען גראטע דעבאטאנטן, פאלהייכע גרו-
פען אימטשאנדען דאס געביידען דער נאנט, דער
פאן דער שטאטעס היינפארטע, וואר מיט קאסט-
ליכען טעפאכען בעלענט, מיט שווינדען פאן לע-

בערדען בלוטען געשטיקט, אויסער דעם לארדמאיר
פאן לאנדאן אינד דעסען געמאלין נאהמען נאך
צאהלליכע פארנעהמען קויפטען און דער פיער
טהייל פאן יודישען פארנעהמען בעמערקטע און
באראן פאן וואיט, סיר סיל סאטעל, באראן ג. פאן
ראטשילד, סעריענט סאמאן, שהעף (ריכטער)
פאליס, דעם קאסטארי, דר. אשער, ה. גענדאלא,
אדע סעבא א. ו. ו. בערענדיכער ווינע ווארען
גור דיא אלטער אייגענעווענען דער היינען
יודישען געמיינדע מיט איינלאונסקארטען פערזע-
נען ווארדען, דיא נאכפאלגענדע נאך געווענען וואר
זא גראס, דאס פיר איינע זיינע 60 פלינד שטער-
לינג (500 גולדען) געבאטען ווארדען, דער בעניען
דעם גאטעסדינעסעס וואר איין האלב 6 אונד
אנצוואנט, שאן איינע האלבע שטינדע פרוהער
פאנד און דאס גאטעסדינעסעס פאלשטאנדיג
געפילט, וועל דען ווארדען אלעס רעווע בעלען
געווינדע העראס, ואמטליכע קראנליכע ווארען
מיט פראטעסטאליען בלוטעקראנען בעהאנען
אונד אלטמאיר אונד אונד קודש מיט דען הער-
ליכסטען פאלאנען געשטיקט.

נאך דעם מנהגבעט ווארדען אינטער
קלאנגען דער מיוק אין זיינע ספר תורה, וועלכעס
הערד דעם קאסטארי צו ערדען דעם טאנעס געשענעס
האט, איינעווייטס הערד דעם הערמאן אדלער
אויסשטייט מיט אירע דען אלטמאיר, ווארדען
דיא נאנע פערזאמלונג דאס, ברוך הבא און
שטיממען, נון בעשטינע הערד דר. אדלער דיא
קאנעל, און פילע דעם שטאפעס זיינע און נון
דער דיא אנטעפארע דעם געווענען טראגט-
קייט אינעוועס גרויזען וויבאראס הערפארהעטען,
צוואנדערעס וואר דער טעקסט ווינער רעדע ער-
וואלעט: "היה כאשר יום גשע ידו נכס ישיאל",
דען ווייט דעם גראטען משה דער נאכט מיט איי-
נערע הייליגע לעהרע געפאלגען, נאכ עס קיינען
משה אייך דען אבינע ווארטע זא אנגעווענדעט
ווערדען קאנעטען, ווי איין און, ווארדען ער זיך
וואנדעט, שראקעטע ער דיא שראקען אינעווע-
אנגליקליכען בירדע, אונד דיא מאכט זיינער ער-
לען וועלכעס איינע אונד זיינעס איינעווענע-
ליכען גאטעפארטריינעס געפרייכעטע דיא גרוי-
זאמקייט דער טראנגען דעם איינעס איינע ווענען
געשטאנד, ווא ער זיינע פום היינעטע. איינע
אלס דער גרויזע קאטארי דער געמיינדע דאס פאן
הערדן דר. אדלער געפאסטע בעמטע אין ערנדי-
פערטער ווינע פארטרי, דא בליכע פאסט קיין
אינע טראנגעלעך, אונד דאנקפארטע ווענער-
טען זיך אללער בליקע נאך אבען צו דעם הער-
שעך אללער הערדישער, אום איינען איינעווענען
לעבענשאבענד פיר סיר מאונס צו ערפילען.

ל א נ ד א ג, דען 26-טען אקטאבער, סיר מאונס
האט זיינע היינען געבורטסאון אין פאלשטער
געווענדישע און ראסנאט געצאנען, דיא דעמא-
ציען און אירער שטיצע דר. הערמאן אדלער,
היינט ער שטענדיג, אלע אבערהאנדעל און
אינד מיט שטארקער שטימע רעדע ער איינע צו:
"אך קאנן ניכט דען געווינענדישען טהייל דער
גען גאטע טהיל מיט זיינע שטער, דאס ער מיך
דעזעס אלטער אונד זאלע בעווייזע דער פריי-
דעשטיגע האט ערלעבען לאסטען, היינען דרוק-
טע ער אללען אנווענדען דיא האנד אונד זאמע
צו דר. אדלער: "אך גראטליכע אונזען, דאס איר
הערווינדער פאטער (דער גיינצווארדיגע אבער-
ראכטער האטאון אדלער) מין ווערשע פיינע,
אין וואך האפען אלע זיינע עררייכט, טרעטען דיא
פארענדרען און איינע פאסטען, נאכטען נאנן
דיא אונד נאנן איראעל" — געסטען אללין זינד
אכטווענדעט ליכטווארטעווע אונד זעכסטיג-
דערע טעלעגראטע אים אללען לאנדערן אונד
שפראכען ביא סיר מאונס אייגענשאפטען, דיא
היינענע פנדעט אין ראסנאטע מאנען
שטאטעס — וויא היינען צומונגען טעלעגראפירט
ווינד, ווארדען דער וועלעטא געסטען אין נאנן
אמעריקע גלאנצען געווען, און דער נאנן
געווענדישע טראנגען הערט אינטער אנדערעס
דער בערהאטע ברוסליכע גיטליכע ווי א ד
בעבער איינע ציענערע איינע פארע, אין
הער באאדערטעטע סינאגאגע צו פאלדעליא,
איינער דער גראטען נאנן אמעריקאס, שפראך
זיינע האבונדען מ. ו. ו. ל. צ. בע. ע. ג. און
עריינעלאנד ווארדען אין הויז פיר אלטע אונד
צו ציענענאט אין דער האכשולע צו
ערהען מאנטעפארעס און מאנטעפארע-לעהר-
שטחל ערריכטעט, דיא נאנע אמעריקאנישע
פרעסע פיינע אונד בערליקוינעס סיר מאונס.

ל א נ ד א ג, דען 26-טען אקטאבער 11 אונד 50
מיטען פארשטאן, וועבען קאסטע און פאן
ראסנאטע, ווא געסטען דיא פיער אין וואנדער-
באד גלאנצענדיק ווינע פאן דער נאנען שטאט
בעהאנען ווארדען, דער באהאנען אונד אלע
היינע ווארען מיט פארדינען בעהאנען אס מאכט-
פלאטע זינד 2 טראיאפפאנגען ערריכטעט, דער
איינע טראגט דיא אינשורעס, אלע ערדע דעם
זיינע סיר מאונס "דער אנדערע": "איראפא איז
שאלען און געבאטען צו האבען, אלע באנאנען
ערקענען זיינע ווערט און בלוטענעווינדע צאנען
זיך פאן הויז צו הויז, אלע לאדען ווארען געשלאס-
טען, אבעראלל זאח מאן מאנטעפארעס וואפען
מיט דעם מאטא: "דענען אינד דאנקע". אום 1

היין האטען בערייטענען אירע רופטען ראטע געוויכט,
ער וואר שאן, וויא דאס בילד איינעס ענעלע, דאס דער
ליהטנען פאנטאזיע איינע שווארעווישען ווינעווי-
שעווען איז, אונד דורך דיא געוואנדע הינדורף דאנען
יינע וואנדערטע בלוטענעווינע זיינע קאנטישע, דיא
דיא זיינע בערייטע אונד געשנאנען נאחט, זא פיינליך
ער אונד לאכעלעט, אלס מוהרמאס העינטיגאט, זא שיען
ער איר דאך נאך ווייט פיערליכער אונד ענטפער אלס יע.
"מוהרמאס ליענע שוועסער" שפראך ער, "יע-
רווא האט דורך צו איינע בישען לאסטען, עס געשאה אין
מינעס נאפען, עס איז אין וויכטיגע מאן געקאסטען,
מוהרמאס, דער וויכטיגעס ווינעס לעבעס! דער הער-
האט זיך מיר פאפענבאט אונד מיר דורך זיינע ענעל
פערקיינדען לאסטען, דאס דיא צייט ערפיללעס וויא אונד
סין וויכטיגעס רייך אייך ערדען בענינען, אך ווערדע
אייך דעם ערדען בענעלע, מיך דיעזען אבער דעם פאלקע
געטיללען, יערווא, מינע פאפענאן, האט בינעשטעט
אונד מיר אירען זענען געווען: אבער מיך פאלאנעט
אייך נאך דעם היינען, אייך דא בויט איינע וועהער-
ליאט מיך עיקאנע אונד בעקאנע, אונד שפאך נע-
לישטען אום מינעוועללען, וואהרליך, און מוסט, דא
זאללע טהייל האבען און מינעס קאנדיטור, מוהרמאס,
קיינע איז דעם מעסיאס ווארדע בויט אלס דוא! דורך
האט מיר דער הער איבער מעיער צועוואנדע, דאס האט-
שטען איך מיר עקאנען אין מינע זעללע, אבער דיא מאכ-
טעס מיך אירע און מיר זעלכעס, צוויא איינעוועלכע
וואלען האבען מיך בעדעהרט.

וועהט איר דיא אונגעווענענע ווינעס אונד דען
פערבלענדעטע פערשטאנע נענט אבער, ער האט מיך פאך
אייך, מינע פיינע, געפאנט, ווער איך וויא, דאס איך
מיך איבער דיא אלטען אכטווענע שטעללע, איר זאללע
ניכט אירע און מיר ווערדען, נאנט מיר דיעזע איינע
נאכט נאך: איך ווייל מיט מיר זעלכעס צו
ראטע געהען, ווייל מיך בעהאטען מיט מיר בעריינדע-
טען ווענען, אונד ווירד עס מיר נוס בענענען, אונד
איז דיא עכטע שטונדע געקאסטען, דאס איך אייך זאנע,
ווער איך בון, וואהרליך, זא ווייל און עס אייך מאנען
פערקיינדען און דיעזע שטעללע".

אין דער פרוה דעם פאלגענדען טאגנעס — עס
וואר סאכבאטע — ערעוועלט מוהרמאס איינען באפען פאן
יערווא, דיא וויא ריינענע זיך זענענען ליעס אום
איר זעהן וויכטיגע סינעוועלען, מוהרמאס בעאוור-
ליכעט דעם פאן מאטא אונד ערדען פאטע, דער זעסט,
פאן אללען געשאפטען צוויקענענען, נאנן ווינעס קינדע
לעבער, אייך אייך דער איינעל אקארדליא וואנעט,
אונד ליעס זיך אין איין שטאט איבערזענען, דיא פאנד
יערווא בעלענען ווייט געקלינדעט אייך דעם לאנען אונד
סאכבאטע, פראכטען געשטיקט, צו אירען סיסען זיענען.
אן ווינעס טויבאן וואר דיא פראכטען קאסטעל דיא פאנד-
פערשווענעט, אייך קאסטארי גיטעל היילע דיא בוס-
ווענען וואנענען, דיא ווינען שלאקען ליב אימפלאס-
טען, צוואנדערען זיין איינע שטראלעט, וויא פאן איבער-
איריזשעס פיער ערליכענע, אונד איבער זיינע וואנען

(פאשטענע פאלעט)

ואלא נכנס אנדערעס אים איינע אויף שלעכטעס
פאפער מיט אלטען, אפט קום לעובארען בושטא-
בן געדרוקטע שיינע, אבער דא צייטונג דער -
נייהיליסטן, נאנצע שארען פאן פאליטישען אידן -
דען שפאן אייגענבאטען אים דיעזע זיינע צו איי-
טעדרוקען, דאס איז יעדאך ב"ו היינט ניכט גע-
לונגע, אז עשיינעט מיין ווייס ניכט ווא איז וויר-
פערבייטישע אהנע צו ווייסען, אויף וועלכע ווייז
אונטרווארטעט פרינעט זי דער קיימאנ זיינע
נעט לאדען, דער האנדווערקער אויף זיינעס ארבייט-
טיש, זא ווירד הוינגעשמינגעלט אין דא ארמע-
אין דא היינטען דער בירדן אין דא שאלט-
סער דער געוואלטען, א זעלבסט דער קאזיע-
פאנד זא אייניגע מאל אויף זיינעס שרייבטישע, ווא
זא הונגעלאנט אים, דארבער וואללט בעשטאנד
עמיאס ווייסען, דא פערקויפערעלטען בושטאבן
דער, נאראדנא וואלא, דער נאנט בעדייטעט:
פאלקס פרייהייט זינד דאלבשטיכע פיר דא מאכט-
האבער, ניכט פיר דא מאננער דער רעוועני-
דא געמייסטעט פארנאנע אין דען איינטישען
געמאכערן דעם קאזיעס אונד דער מיניסטער
ווערדען אים, נאראדנא וואלא, אפען ער-
צאלט, דא הארטישעווערדען אונד בלישיגען
קוואליע, דענען דא ניהיליסטען אייגענעטע זינד,
ווען זא דער פאליטיא אין דא אהנע פאליען,
דא מאכטען הויכטישע, אונד דא ענטווערעליבן
פאלטערונגען, וועלכע אין דען טיעפען דער געפא-
ניכטע פארענאמען ווערדען אלע זינד זא דער
נאראדנא וואלא, בעקאנט, אונד דער טא-
אויגענד אונד אונד בעשטיגען פארשאפט, זא פער-
ענטליכט, נאראדנא וואלא, דאס טאדעסאר-
טחיל, דעם נאך קוינער ענטנאנגען אונד אבער דער
עס איינטישען וואר, עס דעקט דא ווערדען
מאכטען אויף אונד דאס פאלק ערשאלט איינזיכט אין
דא פערברעכערישע ווירטשאפט זיינער, בעשרי-
טער, דיעזעס בלאטט, דאס ווי 11 מאנאטען ניכט
ערישענען אונד, טויכט דיעזער טאנע ווערדען
אויף, נאראדנא וואלא, ערצאלט, דאס דא
נייהיליסטען אין דיעזעס ווארע שרעקליך פיער גע-
לישטען האבען איינע צוואר אין פאליע דעם פער-
רשטען רענאיעוס, דער פריהער צו דען איי-
רינסטען ניהיליסטען געארבעט, פיעלע ניהיליס-
שע דרוקערייען געלאנגען אין דא האנדע דער
פאליטיא, אונד פיעלע דער אייגענעוויינטעטען
פריהער נומערען מיט אהרעס לעבען ביסען, אדער
אין דא בלייבערע נאך ביידינען ווארדען, דענא-
יער בערייעטע שפאטער זיינען פערראטה, ער
קעהרטע צו דען ניהיליסטען צוויק אונד שטעללע
דיעזען ווי לעבען צור פערשינגע, דא ניהיליסטען
בענארישען אויף, ווען ער דען פאליטישטישער

אבערסט מועיקען, דעם ער אללעס פערראטהען
האט, איינע דער אין פאליע דעסען דער געפאר-
ליכטע פערפאלגער דער ניהיליסטען ווערדען
אונד, איינע האנדע טאדען ווירד, בענאנטליך
אונד דיעס פאר 6 מאנאטען ווירקליך געשעהן,
דעמאנען אונד ווירדעס פערשייאנערען, דאס בלאטט
ערקלארט, דאס דא ניהיליסטען ווירדעס דא פעה-
לענדען דיעזעס האבען, אונד דא ווא סויע-
קן וואאלט אים פאן רענאיעו בעשריט זינד
ווירד דאס בלאטט פאן נון אן ווערער רענעלא-
סע עשיינען אונד דא ניהיליסטען אהרע טרא-
נקייט ווערער אייגענטען, אין צווייטע אר-
קעל צאלט איינע לאנגע ווירדע פאן ווערדע
ווערער אין ווירדסלאנד אויף, וועלכע ווירד דא
נייהיליסטען געמאכערט ווארדען, וועלכע שרעק-
קענטהאטען דא רעוועניו אבער פערדייטליכען
ליעס, אונד וועלכע דא פיעסטע ניכט פערשאפטע
ליכען דורפטע, אין דייטער ארטיקעל ערצאלט,
דאס דער ניהיליסט פראפעסאר נעמטראיעו אים
איינקעקער געפאנגעט פראפעסאר ווארדען,
ווייל ער דען רעוועניו פאן אונד ערמאדערט
האט, וואר ב"ו יענעס ניכט בעקאנט, עס פאלגט
דאן איינע לאנגע ליכע דער פערשאפטען דא
נאמען דער ניהיליסטעווערדען ווערדען גענוי
אייגענעאלט איינע ווירד דער טאדע טאד אין
איינזיכט געשטעללט, עס ערדען דאן יענע מאנ-
נער גענאנט איינע געווענט, וועלכע אין דיעזעס
יארע פ"ר דען ניהיליסטען געבליכטע האבען ווא
בער 150 דאס בלאטט אימפאסט 27 דימאנערהיי-
טע קוואדראטווען.
* צווייטע בילד הויכע, זאמט-
ליכע רושיע בלאטטער באכטען דא נאכריכט,
דאס ווינע מאינעסאט דער צאנז איינע בושטע דער
אבערע טחיל איינע אין שפין געוויינען בילדעס
וועלכע דער בילדווער אנטאקאלסקי פערפערטיג-
טע, פ"ר 50000 פאלקס אבערעוויס האבען, אונד דאס
דער קאזיער רעווערבען טעלע מיט דער פער-
פערטיגט ווינער דעם קאזיעס, בושטע בעשריט
האטען דיעזער אנטאקאלסקי, גענויארטיג דער
בעריהטעטע בילדווער, דעם וויטען רוסלאנדס,
אונד ווער מדינע אנטאקאלסקי ווירד מיט איי-
טראנגען אים דען האכסטען קוינער דעם רייכע
פארטייך אויבערהויפט, גענויארטיג ארבייטע
ער אן דען בושטען דעם מיניסטער גראפען ווא
האנטעווייטשאן אונד דעם נאמען פאלטאטאן,
נאכט דער אנטאקאלסקי אונד דער נאך ווער
זיינע בערנשטאטע דער בעריהטעטע בילדווער-
רוסלאנדס אונד דיעזער אונד מערדווערדער ווינע
עבענפאללע ווער, בערנשטאטע האט זיך בענא-
דערס דורך איינע נאנצע ווירדע בושטען רושיער

בעריהטעטען איינע נאמען נאמען געמאכט.
עס פערדיינעט הירשפאנעקען צו ווערדען, דאס
וואאלט דער אנטאקאלסקי אים דער בערנ-
שטאטע נאכט פארטעפליכע נאמען שיינע דיעזע
זינד אונד אלס וואלכע זיך איינע שרעקע
נען געבען.
* און אנטויסעמיט עגען
דא אנטויסעמיט (נ) איינער דער ווייט
הענדעטען געוועלען דעם אפערדייערעם שטיק-
קער, דער בעקאנטליך דאס היינט דער דייטשען
אנטווערפטען אונד, וואר עווארד גרינבער, ווער
איינע נאכט יענעס דען אנטווערפטען אונד
איינע נאכט פארטעפליכע נאמען שיינע צו-
מינע הערעס אונד ווערדעט זיך אין דעוועלבען אין
דעסער ווירדע גענון זיינע איינטישען שפייכע
ועללען, דיעזען געוויינטע ער קוינעטלאך פער-
ראט, לויט דען אונזען דעם גרינבער, נאמען
הארעל אונד נאבילינג (דא בידען אנטענטאטער,
וועלכע אויף קאזיער ווארדען געמאכטען, אונד
דאן הונדערטעטע ווארדען) עבענפאללע דער
שטאקער-פארטיא, אונד שטאקער האט דיעזע
שווערע אנטאקאלסקי ב"ו היינט נאך ניכט ווירד-
ליכט, וואס דיעזע פארטיא בערנשטאטע, זא שלעכט
גרינבער זיינען ארטיקער, האט זא זיך ב"ו היינט
ניכט געבענשטעט, דען אויך וועלכע בעדייטען צו
דיפען, דאס עס קוינע ב"ו אונד
ניכט, דא אונד איינעס וואלבען
פארטיא אונד בערנשטאטע ווא דא
פארטיא דעם האפ-פארטיא דעם
שטאקער דעם האפ-ווארדען איינע
מערדווערדען עשיינען, אין אנטווערפטען דער
דא ווארדעט שפייכע -
* און איינעס הימליכער
צו פאללע עראיינעטע זיך אין פערעכטער, אין
הער עשיינען פארטיא אונד איינער נאמען
קאלקעטור אונד וועטעטע אויף דרייא נומערן
דען פערטאן פאן איינען גילדען, זא ער יעדאך
ניכט זאפעל געלד ביא זיך האטען, זא ליעס ער
דען רוסלאנדס צוויק אונד פערטישען דענווער-
נאכטשטאטע אבערואדען, דער נאכטשטאטע זיינע
יערד פארטיא, אהנע דאס דער הערד דעם רוס-
קאנט געהאלט האטען, אבערס וואר דא ציע-
הינג, דא קאס אין רויכפאנעקער אונד וואללע
דרייא נומערען וועטען, דער קאלקעטוראטע ער-
קלאטע אהנע, עס זיינע ניכט מער, אונד צו-
היינט דא צייט דער ציעהונג ווא, ווען ער יעדאך
דען רוסלאנדס יענעס הערד וועלכער איינע
גילדען וועטעטע אונד דיעזען ניכט אבהאלטען,
איינלאזען וואללע, זא קאנן ער דענוועלבען האבען.

פאלליעטאן

דא אפער דער מאבאלא

היסטארישער ראמאן אויס דעם 17-טען יארהונדערט.
(62 טע פארטעטונג)

דער ארעס ווארדען דורך דיעזע בעשטישטען איי-
טערווען אין קיין גערינגעס שפייכע פערזעטעס; דאך קאנ-
טע ער מאבאטא זיך נומ, אלס דאס ער איינע פערזעכט
אין זיינער זעלע האטעט רויס דעם נאכט דען ערשטען אונד פאלטע-
ליך ערפאסטע אויך וועלכטע דער גלויבע, דען עליא פרי-
הע שפין גענענט, מאבאטא מינע ווירקליך דער עמיאס
אונד אהרע שלוהייט מיט דעם ווירלען אונד ווערקייענע בע-
טענפאללען ווי דער זיך אהרער אלס ווערקייענע בע-
דייעט, נענו, ער נאכ זיך דעם פארהאנדענען אונבעשרייט-
בארען ווארדער גענאנגען, אונד ווארדע טויכטע לויטער-
סער פערדייער.
באל אבערצייטען זיך אללע שליער אונד צו-
האיער, דא זיך מיט מאבאטא באדעטען, פאן דער וואה-
הייס דעם ועלזאמען געניכטע, אונד געווארשען, דאס
דער רופט ווייט שטארקער ווא, ווען מאבאטא נאך
זאפאלטישער בכוונע אונד אים דעם נאמען שיינע אלס זא-
פאך ער אין דאס מענער געהע, דא געשיכטע זיינער זאל-
בונג פערלישעטע עבענפאללע אונד פערטענעטע ווע-
צאל זיינער אנהאנגער אונד ווער בעדייטעטע ווע-
רעד זיך דען פאנאטיסטען און פאלטען נור צו פער-
שטאקען גענאנגען ווא, אבער זא פערואוואכטע אויך אין
זיינע ערעהענען זיינער פיינדע.

נאך איינען וואכען עשיינען פאלטעליך אין סטרא-
אין פארשטעהער דער שולע צו קאנסטאנטאפעל אונד
ביזשער דעם איינער ארטישען ראבבינעווערעטען, נאמעס
אליעזר בן אריא, איינער דער עלטערעטען, דען אונד
אויסגעצייכעטער רעווער, דער אים רויפשוירדען זיינעס
גלייכען ווכטע אין דער נאנצען יודישען וועלט, דיעזער
מאן, אפגעבנאר אויף פערנאטאטע דער סטראנער
ראבבינען ערשיינען, דא זיך, מאבאטא גענויארטיג, אה-
דער שוואכע וואללע בעוואוסט ווארען, קאס איינעס אבערס
מיט צאהלרייכעס געפאלע אונד נאקעס געריישע אויף דען
פערנאטאטע פאלטע דער בערנשטאטע, אונד מישטע זיך
דען דעם סאלטער וואללע ווירדעשפריכע וואללע וואללע
ערהאבן עליעזר בן אריא דא שטימט, אונד פערלאנגטע
דאס ווארט, מאבאטא וועכטע אויך, ערוואפטישען
אונד צו ערדען, איינע ערקויפלישע געשטאלט ערשיינען געבען
אלטען שלאקען זאשען זיינלונג, אונד בענאטן מיט הע-
טיגען געבערדען אונד דאננערדען ווארען דען געלע-
טען אונד אונד איינע דען ווענען ראבבי, דיעזע אבער ליעס
קלונער ווייז דען ווירלען ערעשטראם זיינעס נענענעס
פערזיינען, אונד אונזארטישער דאן מיט דער נאקעס
ווען ער געמאכטען אהרערקען דער נאנצע שטרייט
ליעס דארף היינט, דאס עליעזר, דא לערואוואכע סאכ-
באטאס מיט נאקעס פארטיינען בעשריטעט, אונד זיך אויף
בעווייזע אונד דעם סאלטער אונד דען ערשיינען דער אל-
טען סאלטער אונד בענאט אונד זיך דען ווענען מיטער-
אויס דעם זאשעל צו העכען דאשער דיעזער בערייען זיך
אויף דען זאכא, אויף זא געוויסערע דער קאבאלא

אונד ענדליך, דא יענער אויס איינער העכטער צוועטעט
אויף זיינע איינע ארישטראס, קום האטען ער דיעס
ווארט פאללען לאסטען, זא ערהאבן עליעזר, דער נור דא
ווייט געווארעט צו האבען שיען, איין פירכטערייכעס גע-
שרייא: "אונד ווער בייזס ווא דען, אונד דא וויך אונזען
בעריהטען ראבבינען, דא אללעס מיט ווייזווייט בעדאכט
עקט ווא עס געדינענע שיינען האבען, ענטווען שטעללעס,
אונד דא האבענדיגעטען פאלנער ליגען שראפעסען זא-
נע, ווער בייזס ווא דען, דא דא דאך אויבער איינע
איזאק לוריא ערעהעסט, זיינע אויסזאגען פערווייטעט אונד
פאן דינען איינען ארישטראס צו רעווען וואס? וואס
ביזס ווא ווייטער, אלס איינע ווענער מענש, דער מיט
פערטען מאכטען פאן דעם, וואס ער פליכטען ערלינגט
אונד נור האלבע פערדייטע האט, דען שלעכטעטען
נעמויך סאכט, איין שקלאווע זיינען שטארקען אייפעל-
קייט, דער, אום צו וואללען אונד נאקעס צו שפין, אללע
זאשענען אונד פאנעווען ראבבינען אומעוועלען סאכ-
טע, דער אהרע שרעפערקלאונגען לאכערליך צו מאכען
ווכט, אום זיינע איינע נארהייט אן דיעזען שטעללע צו
שפין? ווארדליך דא בייזס איינער דער איינעווארען
פערטען מער ערשיינען, פאן דינען דער הער וויך דעם פאך-
פערטען מער שרייט: "וואס געהט דאס פאלק אהרע פיר
אונד פיר? זא האלשען האלושטארטען אן דעם פאלשען
נאמענדיגעטע אונד וואללען זיך ניכט אמוויענען לאכ-
סען, אויך ווער אונד האבען, דאס און ניכטע בעמעס לער-
דען, וויא סאכט אונד דאך זאשען: ווי ווי וויסען וואס
העכט אונד אונד האבען דא הייליגע שריפט פאך אונד,
אום עס דאך אייפעל ליע, וואס דא שרעפערקלערטע